

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 1005. Quid Pontifex possit quoad tollendam vel minuendam immunitatem Ecclesiasticam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

edram 5. Junii. 1641. extendentes se ad quascunque consuetudines contra libertatem Ecclesiasticam non tantum novas ex eo tempore, quo publicari ceperunt, inductas, sed & impostero inducendas, & quasque antiquas, non obstante, quod interdum ad majus malum evitandum tolleretur contrarium. Neque etiam per viam prescriptionis. cum consuetudo damnata à Conciliis & decretis Pontificum ut irrationabilis & corruptela (qualis est hæc, utpote nervum Ecclesiasticæ disciplinae infringens, ut Abb. & Gl. cit.) non possit viâ prescriptionis legem abrogare, prout constat ex C. ult. de Consuet. Ad hæc ubi incapacitas possidendi est in præscribente (qualis est in seculari exercendi jurisdictionem in Ecclesiasticos) nullo tempore procedere potest prescriptio, multoque minus, etiamsi ejus initii non sit memoria, privilegio æquiparari potest, quin & eam niti auctoritate & adminiculo legis necesse est. Hæc verò prescriptio contra libertatem Ecclesiasticam nullum neque ex Jure canonico, neque civile tale adminiculum habet. Delb. l. c. n. 8. & seq. Et quod nequidem ex parte immunitatis derogari possit, specialiter ex eo probatur, quod Jura, Concilia, Pontificum Decreta, dum abrogant consuetudinem talem ut corruptelam, non loquuntur de consuetudine generali, hoc est, in universum vel in omnibus casibus & causis, tam criminalibus quam civilibus immunitatem tollente, cum in nullo regno catholico talis consuetudo induci attentata fuerit sed de particulari, ut patet ex C. Cleric. de Jud. ex Bulla cœnæ. Possit tamen adhuc esse locum prescriptioni per tempus, cujus initii memoria non est, dum secularis Magistratus exercens jurisdictionem in Ecclesiasticos, fundat se, non in mera consuetudine sed in titulo rationabiliter & bona fide prescripto (qualis est privilegium Apostolicum, de quo paulo post) tradit Delb. de immunit. C. 4. du. 31. n. 11. & 12. remittens ad Nav. in man. C. 27. Vasq. 1. 2. d. 197. C. 4. n. 32. Azor. p. 2. L. 10. C. 7. q. 7. Bonac. de censur. d. 1. q. 15. p. 4. Filliac. Tom. 1. tr. 16. C. 10. n. 258. Cutell. de immunit. Eccles. L. 1. q. 9. 2. n. 7. & seq. & alios. Talem verò consuetudinem immemorabilem legitime prescriptam fundatam in privilegio Apostolico posse ex rationabili causa tolli & revocari à Pontifice, non secus ac ipsum privilegium, in quo fundatur, citato pro hoc Suar. astruit Delb. n. 13. quin etiam facta inter Ecclesiæ Prælatos & Principem sæcularem concordia, eaque à Pontifice confirmata super immunitate minuta, adhuc ex gravi ad publicum spectante causa revocari. Idque sive concordia ideo tantum facta, ut intelligatur, quousque privilegium gratuito concessum se extendere debeat; quia, ut jam dictum, ipsum tale privilegium revocari potest. Sive concordia in pactum onerosum & reciprocum transierit, ut patet ex generali doctrina, juxta quam privilegia, licet à Principe ob merita vel imposito onere concessa ex tali publica gravissima causa ex plenitudine potestatis revocari possunt; cum talis casus semper in concessione & concordia ipsa exceptus censeatur ex eo, quod bonum publicum semper privato præferri debeat, motamen parti privilegiatæ damnium inde secutum compensetur. Ita fere Delb. l. c. n. 16. & 17. cum Suar. de LL. L. 8. C. 37. n. 5. Cutell. l. c. L. 2. q. 96. Baldel. L. 5. d. 40. Nequit tamen Papa sine justa causa immemorabilem cum constante fama & traditione de concessio Privilegio prescriptam consuetudinem vel privilegium præsertim per modum

contractus vel concordia concessum revocare; ut id colligitur ex plurimum Pontificum responsis in unum collectis in Decreto Gratian. *Caus. 25. q. 2.* & absolute tenent Suar. *in def. fid. L. 4. C. 24. n. 21.* Gonz. *ad reg. Cancell. Gl. 26. n. 5.* Sallicet. *de Leg. pot. l. 2. C. 15. n. 90.* Cutell. l. c. q. 2. n. 2. & seq. & alii, quos citat & sequitur Delb. n. 21. ex ea etiam ratione, quod, cum Principes sæculares privilegia à se concessa revocare sit indecorum, multò magis dedecet Pontificem, qui in integritate & constantia fulgere debet, hæc in parte superari à Principibus sæcularibus, ut dicitur in C. *per tuas. de Donat.*

Quæst. 1005. Quid Pontifex possit quoad tollendam vel minuendam libertatem Ecclesiasticam.

1. **R**esp. primò: Summus Pontifex (cum ei data non sit potestas in destructionem, sed solum in ædificationem) nequit sine justa causa in aliquo immunitati Ecclesiasticæ renunciare, essetque talis renunciatio nulla & irrita, & si facta, revocari debet. Delb. l. c. C. 4. d. 31. n. 18. cum communi. Si tamen ab initio ex justa & rationabili causa facta & concessa Magistratui sæculari hic & nunc jurisdictione aliqua in Ecclesiasticos, & dein hæc concessio ob rerum & temporum mutationem evaserit iniqua; quia v. g. in contemptum statûs Ecclesiasticæ & Ecclesiæ detrimentum vergere incipiat, à Papa revocanda est.

2. **R**esp. secundò: potest nihilominus Pontifex vel Concilium generale de immunitate Ecclesiastica etsi ea esset juris divini, ex justa causa, nimirum urgentissimis casibus, quæ commune bonum vel totius Ecclesiæ aut regni alicujus respiciunt, remittere & Principibus sæcularibus permittere, vel etiam committere, ut adversus Ecclesiasticos aliquam jurisdictionem exerceant, vel aliqua tributa exigant, ita ut eis suam potestatem deleget cujus delegationis & concessionis illi capaces sunt. Ita Suar. *de immunit. l. 4. p. 2.* Aufr. *de pot. sæcul. in Eccles. reg. 1. fall. 12.* Dian. *loc. mox cit. n. 112.* Nav. C. 27. n. 6. Menoch. *de rein. poss. remed. 3. n. 35.* Delb. C. 1. du. 2. S. 3. n. 5. & plures apud illum. Quin & posse quosdam Ecclesiæ Prælatos inferiores aliquid contra immunitatem & libertatem Ecclesiasticam fieri permittere, si sine scandalo vel majoris mali periculo id impedire nequeant, tradit Delb. C. 1. du. 2. S. 1. an. 15. idque probat exemplo Apostoli provocantis ad Cæsarem non nolentis directe judicari, saltem de jure, sed ut inferioris Judicis iniquam sacrilegam & toti nascenti Ecclesiæ perniciosam sententiam declinaret, pro quo remittit ad Turrect. *in C. si adjutorium dist. 10. n. 3.* & seq. Azor. *Tom. 1. L. 5. C. 12. q. 1.* Castillo *in 3. sent. Tom. 2. d. 16. de potest. Papa. q. 12. n. 7.* August. *Triumph. de potest. Eccl. p. 6. a. 8.* & alios.

3. **R**esp. tertio: tamen igitur Papa pro ratione tempotum & occasionum libertatem illam restringere & ampliare possit, non potest tamen, etsi non sit nisi de jure humano, eam tollere totaliter, id est, quoad omnes Clericos, omnia onera & causas; quia non potest tollere, quod rectæ Ecclesiæ gubernationi necessarium est, cum non sit data ei potestas in destructionem; sed neque Pontifex sit Dominus absolute bonorum sedis suæ datorum à Principibus primario quidem Christo, & Pontifici ut Vicario ejus. Unde is non est nisi dispensator illorum prudens & fidelis, ut D. Gregor. *Epist. 37.*

ad Natalem Episcop. L. 2. ad hæc talis renunciati-
onis seu derogationis totalis nulla videtur posse
esse rationabilis causa; qualis tamen, ut non solum
licite sed & valide Pontifex, etiam ex parte, ut
dictum, derogat immunitati, necessario requiri-
tur. Ac denique neque Christus unquam in tan-
tum, tamque præjudicalem renunciacionem con-
sensisse censetur. Et ita docent Surd. Tom. 3. Con-
sil. 301. n. 53. Viginian. tr. de immun. Eccl. d. 5.
Farin. l. c. q. 8. n. 4. Suar. def. fid. L. 4. de Im-
mun. C. 30. per totum. Dian. p. 1. tr. 2. resol. 2.
Cutell. l. c. L. 2. n. 2. & alii, quos citat & se-
quitur. Delb. C. 1. du. 2. f. 3. à n. 1. & du. 14.
f. 1. à n. 16.

*Quest. 1006. An Ecclesiastici renunciare
possint privilegio immunitatis?*

REsp. Ecclesiasti immunitatis, quæ immunes sunt
ab oneribus & jurisdictione & foro judiciali
Principum sæcularium, neque expressè, neque ta-
cite renunciare possunt. Ita juxta C. diligent. de
for. Comp. C. Cum non ab homine. C. at si Clerici de
judic. C. Cum non contingat de sent. excom. do-
cent Covar. qq. pract. C. 33. n. 2. Gomes Var.
resol. Lit. 3. C. 10. n. 30. Suar. l. c. C. 31. n. 1.
Cutell. l. c. L. 2. q. 3. Delb. C. 1. du. 14. f. 1. n. 6.
ubi addit: modò Ecclesiasticorum immunitas fit
aliquo saltem modo à jure divino, intellige me-
diatè, fundamentaliter, ordinative, præceptivè
secundùm dicta in antecedentibus, & C. 4. du.
31. n. 1. ex ea ratione. quòd immunitatis privile-
gium concessum Clericis ratione dignitatis Cleri-
calis, quam diu illam retinent, privilegio illi re-
nunciare nequeunt, quòdque renunciatio cedat in
publicum damnum, nimirum totius Ordinis Cle-
ricalis, præsertim Prælatorum, & primariò sum-
mi Pontificis: dum non est ob particularem ali-
quorum, sed ob communem Ecclesiasticæ Hierar-
chiæ favorem constituta. ut Abb. in C. noverit. de
sent. excom. Cajetan. V. immunitas Eccles. Suar. de
Censur. D. 21. f. 2. n. 89. Delb. l. c. à n. 2. Ad-
hæc superiores, præsertim Pontifex lege cavere
possit (uti id eum fecisse patet ex juribus paulò an-
te citatis) ne subditi jurisdictionem alterius (v. g.
Ecclesiastici sæcularium) in se prorogent, præser-
tim dum, in quos fit prorogatio illa, de se incapa-
ces sint illius, adeoque prorogatio est frustranea.

2. Extenditur responsio primò, ita ut etiam re-
nunciatio juramento confirmata sit nulla, cum ta-
le juramentum, utpotè de re illicita, & quæ non
est in potestate jurantis, sit nullum & sacrilegum,
ut juxta C. si diligenti de for. Comp. Farin. Suar.
LL. cit. Scacc. de judic. L. 1. C. 11. n. 35. Exten-
ditur secundò, ut dicta renunciatio etiam de con-
sensu Episcopi facta non valeat; cum privilegium
immunitatis jure communi concessum Clerico,
ita ut simul ei præceptum, ne contra illud agat.
Episcopus etiam contra illam immunitatem nihil
possit, cum quæ jure communi statuta, immu-
tare nequeat, ita juxta C. qualiter & quando. Gl.
in C. significasti. de for. Comp. Scacc. l. c. n. 28.
Suar. in def. fid. L. 4. de immunit. C. 31. n. 8. &
13. Farin. cit. q. 8. n. 13. Delb. C. 1. du. 14. n.
9. & seq. Idem est de consensu qualiscunque
communitatis particularis Ecclesiasticæ ob ratio-
nes jam datas. Valet verò renunciatio illa facta
cum consensu Pontificis, utpotè cui datum privi-
legia omnia (etiam, ut ait Delb. n. 14. quæ sunt
juris divini) uti ampliare, ita & restringere, tam
quòd causas quam quòd personas, pro ut Ec-

clesiæ expedire judicaverit, ut Suar. l. c. & di-
ctum ante. Plura de renunciacione immunitatis
præsertim fori vide apud auctores in L. 2. decret.
Tit. 7. de foro Comp.

*Quest. 1007. Quenam loca gaudeant
immunitate locali in ordine, ut actus
profani in iis fieri nequeant?*

REsp. primò: imprimis veniunt omnes Ec-
clesiæ etiam nondum consecratæ aut bene-
dictæ, sed alià ratione v. g. erectione crucis, po-
sitione primi lapidis ab Episcopo, ad cultum di-
vinum missæ sacrificium aliaque officia divina de-
putatæ, quia is locus eo ipso ex tali deputati-
one sacer est & religiosus, ideoque juxta C. 4. de relig.
domibus, nullis amplius usibus profanis applicabi-
lis seu, ut dicitur C. 9. h. t. nullis usibus temera-
riis profanandus. Suar. Tom. 1. de religio. tr. 2. L.
3. C. 9. n. 1. Sanch. Tom. 2. Consil. mor. L. 6. C. 1.
du. 7. n. 9. Delb. C. 16. du. 2. S. 1. n. 1. Idque
etiam si nulla adhuc ibidem officia divina celebrata,
ut cit. C. 9. Pontifex non allegat pro causa ce-
lebrationem divinarum officiorum jam ibi fa-
ctam sed ad divina ibidem facienda factam
deputationem, & ita docent Sylv. V. immunitas
1. q. 1. dicto 1. Abb. in cit. C. 9. n. 5. Fagn. n. 8.
Host. V. celebrantur. Sanch. l. c. Delb. l. c. n. 8.
Azor. p. 2. L. 9. c. 8. q. 1. Reiffenst. h. t. n. 8.
contra Clos. in cit. C. 9. V. celebrantur. Tutchum.
V. Ecclesia. Concl. 9. n. 16. Ambrosin. de immun.
C. 10. n. 2. Decian. L. 6. C. 24. n. 24. & alios ap-
ud Delb. l. c. n. 8. Idemque ut manifeste ex dictis
sequitur, dicendum, etiam si ibi Eucharistia non
asservetur. Cum ratio, cur tali loco concedatur
immunitas, non est continua sacramentalis præ-
sentia, sed sola dicta deputatio ad divina, Et ita
contra Covar. L. 2. var. C. 20. n. 4. Clar. §. fin. q.
30. n. 30. Tusch. l. c. n. 19. Germon. de sacror.
immun. L. 2. C. 16. n. 16. docent cum communione
& probabiliore, ut inquit Delb. l. c. n. 5. & seq. Far-
in. l. c. q. 28. n. 34. & in append. de immun. C. 17.
n. 254. Peregr. de immun. C. 4. n. 2. Gambacur.
L. 3. §. 4. n. 5. & c. Idem quoque, ut Butr. in cit.
C. 9. n. 3. Jo-and. n. 1. Abb. n. 2. Barbof. n. 10.
Reiffenst. n. 9. de Oratoriis privatis, modò au-
thoritate Episcopi deputata sint divinis officiis. Se-
cus de oratoriis sine dicta autoritate erectis, eti-
am si Pontifex vel Episcopus concesserit licentiam
in iis celebrandi, ut Delbe l. c. cum cit. AA. quin
& c. etiam si in iis ex privilegio celebratæ. Item
de Ecclesia polluta, necdum reconciliata; cum
ratione pollutionis non desinat ejus sanctitas; &
privatio immunitatis inter effectus pollutionis in
jure non repetitur, istiusmodi autem censuræ juris
utpotè pœnales & odiosæ ultra casus in jure ex-
pressos extendi non debent. Et ita tenent Abb.
Sylv. LL. cit. Clar. §. pract. Crim. q. 30. num. 3.
Fusch. l. c. n. 9. Azor. p. 2. L. 9. C. 8. q. 4. Far-
in. l. c. n. 29. Fagund. pract. 2. L. 4. C. 4. q. n.
62. Laym. L. 4. q. C. 3. n. 2. Pirh. h. t. n. 3. &
plures alii apud Delb. C. 16. du. 9. f. 3. illis in-
hærentem. Item de Ecclesia interdicta ob easdem
rationes. dum nequidem Clericus ob interdictum
perdat sua privilegia. Abb. Sylv. Clar. Tusch. Azor.
Suar. Laxm. Fagund. Pirh. & alii LL. cit. Delb. l. c.
f. 4. à n. 1. quamvis id ipsum, ut Idem n. 4. non o-
mnino improbabiliter limitent aliqui quòd pere-
grinos, ut ii ibi fruantur asylo, & non incolas, ob
quorum delictum Ecclesia interdicta. Item de
Ecclesia diruta, nisi forte diruta autoritate supe-